

V Hrádku bylo více vdov než vdaných žen

IRENA CICHÁ

Návšň Dziol (Gruň) v katastru obce Hrádek sousedí také s bystřickou osadou V Pasekách. Přes Dziol vede turistická stezka z obce Hrádek na Filipku (dále na Loučku, Zimny apod.). V lokalitě se nachází několik menších osad s různými názvy, kde ještě v původních roubených, ale i zděných chalupách žije několik starousedlíků.

Pod vrcholkem hory se nachází polana, na níž jsou dvě dřevěné chalupy, a u silnice vedoucí z obce Hrádku k chatě je také několik zděných domů i původních dřevěnic. Obě místa jsou součástí jedné osady, které se říká Na Dziole. Po vzniku rekreačního střediska se lokalitě v horském sedle začalo říkat Na Gruni, starousedlíci však stále používají původní nářeční název.

Níže položené osadě (blíže k Hrádku) se říká Pod Dziolem a sousedí s osadou Rykaly. Osada Pod Dziolem byla elektrifikována až v roce 1962.

KAMENOLOM POD DZIOLEM

Pod Dziolem byl asi od roku 1900 také kamenolom, který nále-

žel staviteli Kamcovi z Těšína. V Hrádku bylo kamenolomů více a za prací sem přicházeli kameníci z Čech, Jugoslávie a jiných zemí, kteří učili místní obyvatele kamenickým pracím. Zaměstnanci lomů dobře vydělávali, ale svůj výdělek většinou propili v místních hospodách. V každém lomu měl dozorce „paler“ vlastní kantýnu, kde prodával vodku, chléb, klobásu, tabák apod. Z důvodu nadměrného užívání alkoholu, špatného stravování a těžké práce v lomu měli dělníci různé, především však plicní choroby a umírali ve velmi mladém věku. Při soupisu obyvatel z roku 1910 bylo v Hrádku napočítáno více vdov nežli vdaných žen.

ČINNOST ŠKOL PRERUŠILA VÁLKA

V letech 1935 – 1939 byla v domě rodiny Kubíků v osadě Pod Dziolem česká škola, jejíž činnost přerušila 2. světová válka a poté již nebyla obnovena.

Počátkem září 1938 byla v horní osadě Dziol (Gruň) v domě rodiny Czudků zřízena expozitura polské školy v Hrádku. Konečně se tak splnilo přání okolních obyvatel, kteří o vznik školy usilovali již od roku 1935. Škola byla dvou-

třídní a učilo se tu 36 dětí. Její činnost však také přerušila 2. světová válka a tak zde výuka trvala pouze jeden rok.

ZVONIČKA SVATÉHO ISIDORA

Dne 4. listopadu 2012 se konalo slavnostní vysvěcení zvoničky svatého Izidora, postavené nad chatou Hrádek. Zvoničku slavnostně vysvětil biskup ostravsko-opavské diecéze Mons. František Václav Lobkowicz. Půvabná a stylově zajímavá stavbička se nachází poblíž turisticky frekventované trasy vedoucí na Filipku a nechali ji postavit provozovatelé chaty Hrádek manželé Rychtárkovi.

O svatém Izidoru je známo, že se snažil pomoci každému, kdo to potřeboval, a jeho život byl provázen mnoha zázraky. Možná i proto najdete na kameni u zvoničky vzkaz: „Kdo jednou zazvoní, bude žít spokojeně až do smrti.“

Zvonička má dva zvony. Větší odbíjí každou hodinu a ten menší, na který si můžete zazvonit, je umístěn v dřevěné bustě patrona zvoničky.

Najdete zde i dvanáct kamenů s vytesanými symboly, které představují dvanáct znamení zvěrokruhu.

Pohled na Dziol (Gruň).

Foto: J. Tesarczyk

